

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 160/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] zastúpeného JUDr. Peter Franko, advokátska kancelária s. r. o., Popradská 82, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Franko, PhD., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 3 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 128/2018 z 26. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. Peter Franko, advokátska kancelária s. r. o., Popradská 82, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Franko, PhD., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 3 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Co 128/2018 z 26. septembra 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa v konaní vedenom Okresným súdom Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 15/2017 domáhal proti Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Sťažovateľ sa domáhal zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 €, náhrady zaplatených trov právneho zastúpenia vo výške 1 616,15 € a náhrady trov konania z dôvodu zodpovednosti za nezákonné rozhodnutie o treste.

3. Sťažovateľ žalobu odôvodnil tým, že bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 124/00 z 5. septembra 2001 uznaný vinným a bol mu uložený trest. Sťažovateľ podal v zákonnej lehote odvolanie a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 To 1034/01 zo 14. februára 2002 bol zrušený trest uložený rozsudkom okresného súdu a bol mu uložený

trest nový spolu s peňažným trestom. Sťažovateľ podal 3. februára 2011 návrh na obnovu konania, ktorý bol uznesením okresného súdu sp. zn. 9 Nt 63/2011 z 22. júna 2011 zamietnutý. Krajský súd následne rozhodol o podanej sťažnosti a obnovu konania povolil (uznesenie sp. zn. 4 Tos 4/2011 zo 14. septembra 2011).

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 1 T 124/2000 z 15. apríla 2013 opätovne rozhodol o vine a treste. Uvedený rozsudok bol zrušený uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 61/2013 z 29. októbra 2013 a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Okresný súd rozsudkom z 13. februára 2014 znova rozhodol o vine sťažovateľa. Po odvolaní krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 To 49/2014 zo 4. novembra 2014 napadnuté rozhodnutie zrušil a sťažovateľa spod obžaloby definitívne oslobodil. Dňa 24. októbra 2016 požiadal sťažovateľ Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o prerokovanie jeho nároku. Žiadosť bola vyhodnotená ako nedôvodná.

4. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 15/2017 z 31. januára 2018 žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

5. Sťažovateľ uvádza, že všeobecné súdy jeho nárok nesprávne právne posúdili, keďže vychádzali „z § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, podľa ktorého zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi a z § 23 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa ktorého právo na náhradu škody podľa prvej časti druhej hlavy sa premlčí za rok odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť oslobodzujúce rozhodnutie alebo rozhodnutie odsudzujúce na miernejší trest alebo rozhodnutie, ktorým bolo trestné konanie zastavené“. Sťažovateľ namieta, že si uplatnil právo podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, a teda podlieha trojročnej premlčacej lehote, nie jednoročnej, ako

je to v prípade náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

6. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv podľa ústavy, ako aj práv podľa dohovoru a protokolu č. 7 došlo ústavne neakceptovateľnou interpretáciou a aplikáciou predpisov upravujúcich zodpovednosť za škodu pri výkone verejnej moci súdmi...

7. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Rozhodnutím Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn.: 13 Co/128/2018 zo dňa 26. 9. 2019, ktorý potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn.: 10 C/15/2017 zo dňa 30. 1. 2018 bolo porušené právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy, právo na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na odškodnenie pri justičnom omyle podľa čl. 3 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života zaručeného v čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na rešpektovanie súkromného života zaručeného v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd zrušuje rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn.: 13 Co/128/2018 zo dňa 26. 9. 2019, v celom rozsahu a vec vracia Krajskému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania vo výške 346,26 Eur.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

10. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

14. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

15. Podľa čl. 3 protokolu č. 7 ak sa konečný rozsudok v trestnej veci neskôr zruší alebo ak sa udelí milosť, pretože nová alebo novoodhalená skutočnosť dokazuje, že došlo k justičnému omylu, je osoba, na ktorej bol vykonaný trest podľa tohto rozsudkom, odškodnená podľa zákona alebo praxe platných v príslušnom štáte, pokiaľ sa nepreukáže, že

k včasnému odhaleniu neznámej skutočnosti nedošlo úplne alebo čiastočne vinou tejto osoby.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

19. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľa zaručených čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy, práv zaručených čl. 6

ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 3 protokolu č. 7 napadnutým rozsudkom, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštalácie.

20. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

21. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

22. V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd telefonickým dopytom v informačnej kancelárii okresného súdu zistil, že v právnej veci sťažovateľa vedenej okresným súdom pod sp. zn. 10 C 15/2017 bolo podané 23. decembra dovolanie.

23. V danom prípade sťažovateľ subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptoval tým, že podal vo svojej veci dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci

mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

24. V judikatúre ústavného súdu sa aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania dovolania a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie ústavnej sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

25. Vzhľadom na už uvedené a skutočnosti, že najvyšší súd ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti o podanom dovolaní nerozhodol, ústavný súd ju uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

26. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu